

Når der er udskrevet valg til Folketinget, vil ministeren i den forbindelse normalt være involveret i en personlig kampagne for at blive valgt til det nye Folketing og ofte tillige i partiets generelle kampagne.

I forhold til udøvelsen af disse funktioner kan ministeren betegnes som partipolitiker.

Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at foretage en skarp sondring mellem de nævnte funktioner. F.eks. vil sager om fastsættelse af bekendtgørelser efter omstændighederne kunne rejse spørgsmål af væsentlig regeringspolitisk karakter, således at ministeren kan siges i den pågældende sammenhæng at udøve funktioner både som regeringsmedlem og forvaltningschef. Der vil ligeledes kunne være situationer, hvor en minister kan siges at udøve funktioner både som regeringsmedlem og partipolitiker. Det kan f.eks. være tilfældet, når ministeren holder et indlæg om et emne inden for sit ressortområde på et møde, der er arrangeret af et politisk parti – enten ministerens eget parti eller et andet politisk parti.

3. GRÆNSER FOR EMBEDSVÆRKETS BISTAND TIL MINISTEREN.

3.1. Indledende bemærkninger.

I dette afsnit skal de grænser, som gælder for embedsværkets rådgivning og bistand til regeringen og dens ministre, søges beskrevet.

Generelt kan der siges at bestå to grænser:

For det første skal der være tale om, hvad der i bred forstand kan betegnes som en »sag« i ministeriet. Heri ligger, at embedsværket i almindelighed kan bistå ministeren i udøvelsen af funktioner, der er knyttet til stillingen som minister – men ikke i f.eks. udøvelsen af funktioner, der alene knytter sig til ministerens position som partipolitiker m.v. Der henvises nærmere til pkt. 3.2 nedenfor.

For det andet er der, selv om der er tale om en »sag« – og embedsværket således kan (og skal) bistå ministeren – grænser for, hvilken nærmere bistand embedsværket kan yde. Bistanden skal f.eks. ligge inden for rammerne af gældende ret, almindelig faglighed og partipolitisk neutralitet. Der henvises nærmere til pkt. 3.3 nedenfor.

Under pkt. 3.4 og 3.5 omtales nogle særlige problemstillinger, som jævnligt har været drøftet i den offentlige debat. Det drejer sig om henholdsvis tilfælde, hvor der er udskrevet folke-

tingsvalg, og tilfælde, hvor der skal afholdes folkeafstemning.

Under pkt. 3.6 gives en omtale af nogle af de problemstillinger, som embedsværket – inden for de rammer, der er beskrevet under pkt. 3.2 – 3.5 – kan rådgive ministeren om.

3.2. Der skal være tale om forhold knyttet til ministerens funktioner som minister.

For at embedsværket kan yde bistand til ministeren – således at der overhovedet opstår spørgsmål om grænserne for denne bistand – skal der være tale om forhold, som knytter sig til ministerens funktioner som minister. I den forstand skal der være tale om en »sag« i ministeriet.

Heri ligger på den ene side den negative afgrænsning, at embedsværket som almindelig regel ikke kan yde ministeren bistand og rådgivning i forbindelse med spørgsmål, som ingen berøring har med funktionen som minister. Embedsværket bør f.eks. ikke rådgive og bistå ministeren om spørgsmål vedrørende ministerens almindelige status og position internt i ministerens parti, herunder i forhold til den pågældendes valgkreds m.v. Noget sådant falder uden for embedsværkets opgaver og ville kunne undergrave tilliden til dets integritet og troværdighed.

I kravet om, at der skal være tale om en »sag« i ministeriet, ligger på den anden side, at embedsværket kan yde bistand i alle forhold, der knytter sig til ministerens funktioner som minister. Der kan således ydes bistand, uanset om ministeren optræder som forvaltningschef (f.eks. fordi der er tale om udstedelse af en konkret forvaltningsakt i medfør af lovgivningen), som ressortminister (f.eks. fordi det drejer sig om udarbejdelse af lovforslag, folketingsbesvarelser, økonomiske vurderinger eller redegørelser) eller som regeringsmedlem (f.eks. fordi der er tale om forberedelse af et møde blandt regeringsmedlemmer om koordination af regeringspolitik).

3.3. Hvilke normer gælder, når embedsværket yder rådgivning og bistand?

3.3.1. Oversigt.

Når embedsværket – inden for de rammer, der fremgår af pkt. 3.2 ovenfor – yder regeringen og dens ministre rådgivning og bistand, gælder der en række normer.

Disse normer kan sammenfattes således, at embedsværket skal holde sig inden for gælden-